

Slavnostni nagovor generalnega direktorja policije Janka Gorška na proslavi ob spominskem dnevu Združenja Sever

Spoštovani ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelusič, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve mag. Damjan Lah, župan občine Trbovlje Vili Treven, predsednik Združenja Sever Miha Molan, načelnik Generalštaba Slovenske vojske mag. Alojz Šteiner, cenjene dame, spoštovani gospodje!

Zgodovina je že večkrat pokazala, da nobena vojna, četudi še tako kratka, nikdar ne mine brez žrtev. Usoda nam je, v primerjavi s sosednjimi državami, pred dvajsetimi leti namenila nekaj milosti. Hkrati pa nam je zgodovinsko prelomnico postregla z grenkim priokusom.

V vojni za Slovenijo je življenje izgubilo šest miličnikov, ranjenih jih je bilo 14. Ob današnji slovesnosti se zato z dolžnim spoštovanjem, žalostjo in hvaležnostjo spominjamo tistih, ki so nesebično zastavili svojo prihodnost in svoje življenje za svobodo, ki jo uživamo danes. Vrednosti tega dejanja ne bomo mogli nikoli izmeriti. Lahko pa izrazimo spoštovanje in hvaležnost vsem, ki so Sloveniji utrli pot v demokracijo.

Boj za slovensko osamosvojitvev je prepreden z izjemnimi dogodki. Eden pomembnejših, ki je pustil pečat na pročelju naše zgodovine, je bila zagotovo akcija Sever. Napovedani "miting resnice" je bil še zadnji poizkus, da bi preprečili uresničitev slovenskih sanj. Predstavljal je grožnjo vrednotam, za katerimi smo trdno stali, in visoko varnostno tveganje za državljane Slovenije. Prevoz t. i. mitingašev je bil predviden tudi po železniški progi na relaciji Zagreb - Zidani most - Ljubljana, zato je milica poostreno nadzirala železniške postaje, organizirala dodatne intervencijske skupine in patrolje. Akcija Sever je bila neprecenljiva operativna izkušnja za dogodke, ki so se zvrstili kasneje. Hkrati pa je postala neusahljiv vir zgodovinskih spominov, navdiha in optimizma.

V letih 1990 in 1991, v dneh strahu in negotovosti, je bila milica oborožena varnostna sila, na katero smo se v ključnih trenutkih lahko zanesli. Vanjo smo položili vse svoje upe in hrepenenje po svetlejši prihodnosti. Tako kot drugod po Sloveniji so to odgovornost sprejeli tudi miličniki v Zasavju.

Čeprav na tem območju ni bilo neposrednih spopadov – če seveda odmislimo letalska napada na Kum –, pa so tudi Zasavje zaznamovale nekatere izjemno pomembne aktivnosti. Prav komunikacije preko Zasavja so namreč veljale za najbolj zanesljive. Kar precejšnje število slovenskih in tujih najvišjih državnih delegacij je zato z visokim zaupanjem potovalo po cesti ob Savi in se srečevalo na sestankih na tem območju.

V Zasavju so bili vzpostavljeni zbirni centri za vojaške ujetnike, v katerih so bili nastanjeni zajeti pripadniki JLA, vključno z oficirji, miličniki in inšpektorji zveznega sekretariata za notranje zadeve. Med pomembnimi nalogami je bilo tudi zagotavljanje varnosti prebeglih slovenskih pilotov in letalsko-tehničnega osebja z vojaških letališč. Zaradi pričakovanih transportov JLA preko Zasavja so miličniki v sodelovanju s Teritorialno obrambo vzpostavili in učinkovito varovali blokade cest in železnic. Svojo predanost novim vrednotam so Zasavci

dokazali tudi z varovanjem skrivnih lokacij deponij orožja, ki so ostale tajne do samega konca.

Aktivnosti miličnikov in brezpogojna podpora prebivalcev so tako prispevale svoj košček v mozaik slovenske državnosti, ki je v kratkem času Slovenijo dvignil iz anonimne republike v legitimno, suvereno in ponosno državo. Pravijo, da se v kriznih trenutkih rojevata pogum in vztrajnost. Kot skoraj naraven odziv na razmere tistega časa se je rodila tudi solidarnost. Enotnost in odločnost ubraniti osnovne človekove pravice in svoboščine ter brezkompromisno zahtevati pravičnejšo pot in uresničitev lastnih idealov. Zavoljo plemenitih načel, ki smo jih ubranili pred dvajsetimi leti, cenimo in negujemo uspehe preteklih obdobj. Predvsem pa nikdar ne pozabimo tistih, ki so požrtvovalno gradili upanje v boljši jutri in nam omogočili, da se zgodovinskih dosežkov spominjamo s pokončno držo, ponosom in izjemnim spoštovanjem. Cenjeni kolegi, spoštovani občani, ob spominskem dnevu združenja Sever, prazniku, ki ima v slovenski izkušnji posebno mesto, vam iskreno čestitam!

Janko Goršek,
generalni direktor policije